

ข่าวเตือนการระบาดของศัตรูพืชประจำสัปดาห์

กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย กรมส่งเสริมการเกษตร

ปีที่ 10 ฉบับที่ 5 ประจำวันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2566

เพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง

เดือนเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังในทุกภาคของประเทศไทย เนื่องจากเริ่มเข้าสู่ฤดูแล้ง กลางวันอากาศร้อน และฝนทิ้งช่วงเป็นเวลานาน เฝ้าระวังการระบาดของเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง ในทุกระยะการเจริญเติบโต ทำความเสียหายโดยการดูดกินน้ำเลี้ยงตามส่วนต่าง ๆ ของมันสำปะหลัง ส่งผลต่อการเจริญเติบโต การสังเคราะห์แสง คุณภาพท่อนพันธุ์ ขนาดหัวมันสำปะหลัง และเปอร์เซ็นต์แป้ง ดังนั้น เกษตรกรควรหมั่นแปลงมันสำปะหลังอย่างสม่ำเสมอ หากเริ่มพบการเข้าทำลายให้ดำเนินการ ควบคุมและป้องกันกำจัดก่อนเกิดการระบาดรุนแรงหรือสามารถขอคำแนะนำได้ที่เจ้าหน้าที่สำนักงาน เกษตรอำเภอ หรือสำนักงานเกษตรจังหวัดใกล้บ้าน

เพลี้ยแป้งที่พบในมันสำปะหลังมี 4 ชนิด คือ

1. เพลี้ยแป้งลาย (Striped mealybug ; *Ferrisia virgate* Cockerell) ลำตัวคล้ายลิ้ม ผนังลำตัว สีเทาเข้มมีผงแป้งปกคลุมลำตัว เส้นขนขึ้นหนาแน่น ขนที่ปกคลุมลำตัวยาวเป็นเงาคลายใยแก้ว มีแถบดำ บนลำตัว 2 แถบชัดเจน ปลายท้องมีหางคล้ายเส้นแป้งยาวครึ่งหนึ่งของความยาวลำตัว

ที่มาภาพ : กรมวิชาการเกษตร

2. เพลี้ยแป้งแจ๊คเบียดเลย์ (Jack-beardsley mealybug ; *Pseudococcus jackbeardsleyi* gimpel&milller) ลำตัวค่อนข้างแบนผนังลำตัวสีเทาอมชมพู มีผงแป้งสีขาวปกคลุมลำตัว ด้านข้างลำตัว มีเส้นแป้งเรียงกันจำนวนมาก เส้นแป้งที่ปลายส่วนท้องยาวกว่าเส้นแป้งด้านข้างลำตัว

ที่มาภาพ : กรมวิชาการเกษตร

3. เพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีเขียว (Madeira mealybug ; *Phenacoccus madeirensis* Green)

ลำตัวรูปไข่ค่อนข้างแบนทางด้านข้าง ผนังลำตัวสีเขียวอมเหลือง มีผงแป้งสีขาวบาง ๆ ด้านข้างลำตัว มีเส้นแบ่งสัน เส้นแบ่งที่ปลายส่วนท้องยาวกว่าเส้นแบ่งด้านข้างลำตัว และที่ลำตัวมีสันนูน 3 แนวตามความยาวลำตัว สันที่นูนที่สุดอยู่กลางลำตัว ชอบดูดกินอยู่ที่ใบแก่

ที่มาภาพ : กรมวิชาการเกษตร

4. เพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพู (Pink mealybug ; *Phenacoccus manihoti* Matile-Ferrero)

ลำตัวรูปไข่ผนังลำตัวสีชมพู มีผงแป้งขาวปกคลุมลำตัว ด้านข้างลำตัวมีเส้นแบ่งสัน หรือไม่ปรากฏให้เห็น เส้นแบ่งที่ปลายส่วนท้องค่อนข้างสั้น เป็นชนิดที่สร้างความเสียหายมากในมันสำปะหลัง

ลักษณะการทำลาย

เพลี้ยแป้งจะดูดกินน้ำเลี้ยงตามส่วนต่าง ๆ เช่น ใบ ยอด และตา ในส่วนของยอดที่ถูกทำลาย ใบจะงอหงิกเป็นพุ่มหนาเป็นกระจุก ลำต้นจะบิดเบี้ยวมีช่วงข้อถี่ ส่วนของลำต้นที่ถูกเพลี้ยแป้งดูดกินน้ำเลี้ยงจะมีผลต่อคุณภาพท่อนพันธุ์ หัวมันมีขนาดเล็ก เปอร์เซ็นต์แป้งต่ำ นอกจากนี้เพลี้ยแป้งจะขับถ่ายมูลที่มีลักษณะของเหลวข้นเหนียวมีรสหวาน ทำให้เกิดราดำปกคลุมปิดบังส่วนของใบพืช มีผลทำให้การสังเคราะห์แสงของพืชลดลง หากพบการระบาดรุนแรงจะทำให้ยอดแห้งตาย และพบการระบาดในมันสำปะหลังอายุยังน้อยอาจทำให้มันสำปะหลังไม่สร้างหัวและยืนต้นตายได้

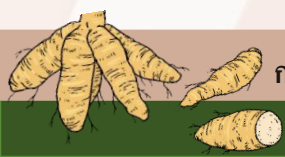
การแพร่ระบาด

ตัวอ่อนเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง สามารถเคลื่อนที่ได้จึงเคลื่อนย้ายไปตามส่วนต่าง ๆ บนต้นมันสำปะหลังโดยมีมดเป็นพาหะนำเพลี้ยแป้งไปยังส่วนต่าง ๆ ของต้นมันสำปะหลัง กระแสลม พัดพาไข่และตัวอ่อนไปยังต้นอื่น อีกทั้งท่อนพันธุ์มันสำปะหลัง เป็นสาเหตุหลักในการแพร่กระจายและติดไปกับเกษตรกรที่ปฏิบัติงานในแปลงที่มีการระบาดและเครื่องมือการเกษตร

แนวทางการป้องกันกำจัด

1. ไถและพรวนดินหลาย ๆ ครั้ง เพื่อลดปริมาณของเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังที่อยู่ในดิน
2. ใช้ท่อนพันธุ์ที่สะอาด ปราศจากเพลี้ยแป้งมันสำปะหลัง
3. แช่ท่อนพันธุ์ด้วยสารกำจัดแมลง เป็นเวลา 5 - 10 นาที ได้แก่ ไทอะมีโทแซม 25% WG อัตรา 4 กรัม หรืออิมิดโคลพริด 70% WG อัตรา 4 กรัม หรือไดโนทีฟูแรน 10% WP อัตรา 40 กรัม โดยเลือกสารชนิดใดชนิดหนึ่งผสมน้ำ 20 ลิตร
4. ใช้ศัตรูธรรมชาติ ได้แก่ แมลงช้างปีกใส แตนเบียนเพลี้ยแป้งมันสำปะหลังสีชมพู รวมทั้งการอนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติชนิดอื่น เช่น ตัวง่าตัวห้ำ ฝีเสื้อหางติ่งตัวห้ำ และแตนเบียนชนิดอื่น ๆ งดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดแมลงฟ่นในแปลงมันสำปะหลัง ในช่วงที่พบแมลงศัตรูธรรมชาติบนต้นมันสำปะหลัง หรือช่วงหลังจากการปล่อยศัตรูธรรมชาติใหม่ ๆ
5. หมั่นสำรวจแปลงปลูกอย่างสม่ำเสมอ หากพบการระบาดให้ตัดยอดหรือถอนต้น นำไปทำลายนอกแปลงและพ่นสารกำจัดแมลงบริเวณที่พบและบริเวณโดยรอบที่มีการระบาดทันที สารเคมีแนะนำ ได้แก่ ไทอะมีโทแซม 25% WG อัตรา 4 กรัม หรืออิมิดโคลพริด 70% WG อัตรา 4 กรัม หรือไดโนทีฟูแรน 10% WP อัตรา 20 กรัม หรือไพโรไทโอฟอส 50% EC อัตรา 50 มิลลิลิตร โดยเลือกสารชนิดใดชนิดหนึ่งผสมน้ำ 20 ลิตร

ที่มา : กรมวิชาการเกษตร
ที่ปรึกษา : นางสาวสุนนา สิมาสฤษดิ์ ผู้อำนวยการกลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช
บรรณาธิการ : นางสาวกันยาร อุทัย นักวิชาการเกษตรชำนาญการ
เรียบเรียงโดย : นางสาวดวงฤทัย กิ่งศรี นักวิชาการเกษตร
กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

